

B-CYCLUS ZESTIENDE ZONDAG DOOR HET JAAR

- Eerste lezing: Jeremia 23,1-6
- Tweede lezing: Efeziërs 2,13-18
- Evangelielezing: Marcus 6,30-34
- Commentaar bij de lezingen: Dringend gezocht: een leider die kan dienen!

JEREMIA 23,1-6

Eerste lezing uit de profeet Jeremia

Wee de herders, door wie de schapen van mijn kudde
omkomen en verloren lopen - godsspraak van de HEER -.

Daarom zegt de HEER, Israëls God, tot de herders
die mijn volk weiden:

Door uw schuld zijn mijn schapen verloren gelopen
en uiteengedreven; ge hebt er niet op gelet.

Maar Ik let wel op u om al uw misdaden
- godsspraak van de HEER -.

Zelf breng Ik de overgebleven schapen bijeen
uit alle landen waarheen Ik ze heb verdreven.

Ik breng ze terug naar hun weiden,
ze worden weer vruchtbaar en talrijk.

Dan stel Ik herders over hen aan,
die hen werkelijk weiden.

Ze hoeven niet meer bang of angstig te zijn,
geen van hen wordt nog vermist,
- godsspraak van de HEER -.

Geloof Mij, de tijd komt
- godsspraak van de HEER -

dat Ik een wettige afstammeling van David doe opstaan.

hij zal hen met bekwaamheid regeren
en het land rechtvaardig en eerlijk besturen.

In zijn tijd wordt Juda bevrijd,

leeft Israël veilig.

En dit is de naam die men Hem geeft:

de HEER, onze gerechtigheid.

EFEZIËRS 2,13-18

Tweede lezing uit de brief van de heilige apostel Paulus aan de christenen van Efeze

Broeders en zusters,

door het bloed van Christus zijt gij echter,

die eertijds veraf waart,

thans in Christus Jezus dichtbij gekomen.

Want Hij is onze Vrede,

Hij die de twee werelden één gemaakt heeft,

en de scheidingsmuur heeft neergehaald

door in zijn vlees de vijandschap te vernietigen,

namelijk de wet der geboden met haar verordeningen.

Hij heeft vrede gesticht

door in zijn persoon uit de twee, één nieuwe Mens te scheppen,

en die beiden in één lichaam met God te verzoenen

door het kruis, waaraan Hij de vijandschap heeft gedood.

En Hij is gekomen

en Hij heeft vrede verkondigd aan u die veraf waart

en vrede aan hen die dichtbij waren.

Want in Hem hebben wij beiden in één Geest

toegang tot de Vader.

MARCUS 6,30-34

Uit het heilig evangelie van onze Heer Jezus Christus volgens Marcus

In die tijd voegden de apostelen zich bij Jezus

en brachten Hem verslag uit

over alles wat zij gedaan en onderwezen hadden.

Daarop sprak Hij tot hen:

"Komt nu eens zelf mee
naar een eenzame plaats om alleen te zijn
en rust daar wat uit."

Want wegens de talrijke gaande en komende mensen
hadden zij zelfs geen tijd om te eten.

Zij vertrokken dus in de boot naar een eenzame plaats
om alleen te zijn.

Maar velen zagen hen gaan en begrepen waar Hij heenging;
uit al de steden kwamen mensen te voet daarheen
en ze waren er nog eerder dan zij.

Toen Jezus aan land ging
zag Hij dan ook een grote menigte.

Hij voelde medelijden met hen,
want zij waren als schapen zonder herder;
en Hij begon hen uitvoerig te onderrichten.

COMMENTAAR BIJ DE LEZINGEN

Jean Bastiaens

Dringend gezocht: een leider die kan dienen!

Hoge bomen vangen veel wind. Zo is het altijd geweest. Er zijn mensen die ernaar streven om een hoge post te bereiken en die veel verantwoordelijkheid willen dragen. Maar dan is het logisch dat je ook kritiek mag verwachten. Kritiek hoort bij een goed functionerend bestuur. Omgekeerd is het ook waar: wanneer er geen kritiek geduld wordt, zal het besturen er wel niet zo democratisch aan toe gaan. In het Israël van voor de ballingschap werden het Noordrijk en het Zuidrijk geregeerd door 'koningen', en dit koningschap ging over van vader op zoon. Erfelijk leiderschap is nog meer gevoelig voor misbruik van macht en positie. In beide landsdelen van Israël draaide het uit op een mislukking. Meestal horen we bij de evaluatie van een koning de zinsnede dat ook hij deed 'wat slecht is in de ogen van de heer' (zie de boeken Koningen). Wie had de bevoegdheid om de koning te confronteren met zijn slecht bestuur? De meeste mensen was dit niet gegeven, want men klaagt niet snel zijn broodheer aan. De echt onafhankelijke kritiek kwam van de profeten. Zij traden dan ook niet op uit eigen naam, maar uit naam van de god van Israël. Uiteraard was hun opdracht zelden gemakkelijk. Koningen laten zich niet graag tegen de haren instrijken, dat is algemeen bekend. Maar de profeten lieten zich niet paaien. Een van hen was Jeremia.

Jeremia leefde in een tijd die behoorlijk dramatisch was. Tijdens zijn leven was het Noordrijk bezet door de Assyriërs. Jeremia zelf trad op in het Zuidrijk, in Jeruzalem, en zag verschillende koningen de revue passeren, tot aan de verwoesting van de tempel in 586 voor Christus, het begin van de ballingschap. Als er zich zoveel lijden en miserie opstapelt, zeggen de mensen al gauw: waar is god? Maar Jeremia legt de verantwoordelijkheid niet bij god, wel bij de leiders van het volk. Het zijn zij die gefaald hebben! Ze zijn meer bezig geweest met eigen eer en roem, en hebben geen oog gehad voor het volk. Ach, het is van alle tijden. Onze eigen tijd biedt voldoende voorbeelden die laten zien wat er gebeurt wanneer leiders in een ivoren toren leven, ver verwijderd van de dagelijkse realiteit van het volk. En als het volk in opstand komt, zetten ze grote ogen op en roeren zich als een kat in het donker.

God heeft het doorgaans niet hoog op met het menselijk leiderschap. Hij kent het hart van de mens. Maar leiderschap kun je niet wegdenken, het moet er zijn. Uit naam van god klaagt Jeremia de leiders van zijn tijd aan. Zij hebben de kudde verwaarloosd en de schapen laten uiteen dwalen. god wil al die verdwaalde schapen weer samenbrengen, Hij wil een einde maken aan hun angstig en onzeker bestaan. Hij wil zijn volk weer perspectief geven, en vruchtbaar laten zijn. Wat is daarvoor nodig? Een leider naar het hart van de heer. Een goede herder dus, iemand die recht en gerechtigheid laat heersen in plaats van willekeur en eigenbelang. Zo'n leider vind je niet gemakkelijk. Zelfs de laatste koning van Juda, Sedekia, bleek niet aan die droom te beantwoorden. Het Hebreeuws voor Sedekia doet nochtans denken aan die droom: 'jhwh (is) onze gerechtigheid!' – en dat zijn nu juist de laatste woorden van de eerste lezing van deze zondag.

De ideale leider, bestaat die wel? De vraag is natuurlijk wat je onder een ideale leider verstaat, en of zo'n menselijk leiderschap voldoende realistisch is ingevuld. Toen Jezus weldoende rond ging in Galilea en de mensen genas van hun kwalen en hun 'bezeten neigingen', was iedereen vol bewondering. Ze zeiden: 'Een nieuwe leer met gezag!' (Marcus 1,27) Maar al gauw bleek ook Jezus niet aan hun zogenaamde hooggestemde idealen te beantwoorden. Jezus zal wel degelijk een herder blijken te zijn, maar niet zo'n herder die beantwoordt aan onze naïeve dromen. Zijn leiderschap zal op een totaal andere leest geschoeid zijn: op de leest van de dienaar namelijk. De paradoxale gevolgen hiervan zullen genoegzaam aan het licht komen!

In de evangelielezing van deze zondag horen we hoe Jezus weer samen is met zijn leerlingen. Hij had zijn leerlingen betrokken in zijn zending – van leiderschap gesproken! – en nodigde hen nu uit om zich met Hem terug te trekken 'op een eenzame plaats'. De boog kan niet altijd gespannen zijn. Elke mens heeft nood aan stilte, eenzaamheid, en aan verzorging. Maar ze zijn nog maar amper vertrokken, of de mensen hebben het al in de gaten. Ze kunnen Jezus niet gerust laten. Als Jezus hen zo bezig ziet, een en al onrust en verlangen, dan voelt Hij medelijden, en beseft Hij hoezeer deze mensen een echte herder missen. 'En Hij begon hen uitvoerig te onderrichten.'